

MARKANTE GEFFENAREN: Has Broeksteeg (1881-1961).

Hasje Broeksteeg werd in Geffen gezien als een aparte mens. Iemand die leefde op z'n eigen manier en het niet zo nauw zag. Veel mensen waren bang voor zijn streken, maar toch kon hij met iedereen opschieten.

Has werd op 24 januari 1881 in Heesch geboren. Na zijn huwelijk in 1913, met Theodora Willemse, kwam hij in Geffen wonen, in een klein huisje. Het huis van zijn inwonende schoonvader werd spoedig vergroot. Weldra na zijn huwelijk werden er vier kinderen op de wereld gezet, zijn zonen Bert en Harrie en zijn dochters Janske en Marie.

Er werd een zeer armoedig leven geleid. De grond waarop hij boerde was zeer slecht en daarom ging Has in zijn jonge jaren wel eens naar Holland om daar in het seizoen gras te maaien. Veel leverde dat kennelijk niet op want hij heeft dat maar een enkele keer gedaan. Met moeite werden de eindjes aan elkaar geknoopt en eigenlijk was er altijd een tekort.

Ook sloeg het noodlot nog toe: Theodora werd ernstig ziek. Veel frisse lucht was de enige remedie voor haar tbc-ziekte. Een hele lange periode heeft ze dan ook buiten in een tentje geleefd. In 1929 stierf ze en bleef Has alleen achter.

Dat verscheidene mensen bang voor hem waren, kwam waarschijnlijk door zijn, voor vele dorpsgenoten, eigenaardige kijk op de wereld. Has was bovendien vrij "zwart-wit" in zijn denken: of hij mocht je, of hij moest niets van je hebben. Vooral dat laatste liet hij dan ook goed merken. De meeste mensen zorgden er voor dat ze hem niet in het harnas joegen en gaven hem maar gelijk. Hierdoor werd hij in zijn eigen mening alleen maar gesterkt, terwijl hij toch al behoorlijk eigenwijs was.

Wanneer je bij hem aanklopte stond hij meer dan eens met een riek achter de deur. Wanneer hij het vertrouwde mocht je binnen komen. Zo kwam zijn zoon Harrie eens midden in de nacht thuis (hij woonde normaal in

Tilburg) en Has vroeg hem: "*Wa komde hier doen ?*". En Harrie antwoordde: "*Ik kom d'n hond testen !*".

Maar als Has je mocht dan kon hij enorm "buurten". Op een keer vroeg hij een buurman eens om z'n rogge te maaien. Maar van het maaien kwam vóór de middag niets terecht omdat Has op z'n praatstoel zat. Na de middag kwam de buurman weer vol goede moed terug. Maar ook Has kwam weer aangelopen met de opmerking: "*Nou ben ik oew vanmèrrege nog vergete te vertellen...*"

De moed zakte de buurman bijna in z'n schoenen want hij had alleen die ene dag tijd voor het karwei en zei: "*Ja Has, ik hè alleen dizze dag d'n tijd*". Waarop Has nuchter antwoordde: "*Gotver, dan is 't toch nog menne rog*".

Hasje Broeksteeg.

Met bakker Jansen had hij een goed contact. Wanneer hij niet thuis was zette de bakker, zoals afgesproken, het brood bij Has op tafel. Maar als Has dan thuis arriveerde, kwam het wel eens voor dat de kippen er aan gegeten hadden. Hij had namelijk echte "scharrelkippen" die vrij door het huis mochten lopen. Was Has wel thuis dan hield hij bakker Jansen expres lang aan de praat, want aan diens fiets hingen twee grote tassen met brood. Terwijl het gesprek over van alles en nog wat ging, pikten de kippen grote stukken uit het brood. Voor de verkoop was het brood dan niet meer geschikt en zo kon Has het dan kopen voor de helft van de prijs.

De dieren die Has had kwamen steeds te kort, maar ze kregen net genoeg om te blijven leven. Ook hierover had Has z'n eigen ideeën.

Op het land had hij aardappels staan. Nadat hij ze geoogst had lagen er her en der nog wat op het veld. Daar werd de koe op gejaagd. *"Dettie ut zellef mar eraf haolt. Ik gai vur heur nie krom !"*, zei Has.

De rogge die hij van het land haalde liet hij over een ladder hangen. De roggekorrels die er vanaf vielen werden door de varkens opgegeten. Ook bij het dorsen gebruikte hij een ladder: hij sloeg het koren er zo op dat de korrels op de grond vielen. Helaas was de vloer waarop hij dit deed zo ongelijk dat menige rat ervan heeft kunnen leven.

Zijn hond hield Has op zolder. Het beest werd niet vaak gevoerd. *"Die moet mar ratte vreten"*, was Has z'n motto.

Hij moest ook eens een tijdje naar het ziekenhuis. De buurt zou z'n beesten verzorgen. De dieren kregen nu meer dan ze gewoonlijk gewend waren, waarop Hasje na thuiskomst zei: *"Kekt 's aon, ze zên gegroeid"*.

Ook had Has het cremeren van dieren al vroeg in Geffen ingevoerd. Zijn hond was gestorven en Has had het beest maar gelijk opgestookt. Ook zijn dode konijn nam afscheid van deze wereld in een "duuvelkeskachel": hij werd gebruikt als brandstof.

Toch had Has ook wel een "diervriendelijke" kant. Ooit had hij eens in de winterdag een

zeug met "baggen". Omdat het in de stal erg koud was, zette hij de zeug bij hem in de "goej-kamer", waar het warmer was. De kachel werd verwijderd om het beest meer ruimte te geven. Zo hoefde hij dan zelf niet "naar achteren" en kon hij het beest vanuit z'n bedstee in de gaten houden.

Dit beviel Hasje zeer goed en toen het tijd was om de biggen te voeren, werd er op advies van buurman Gerrit Heesakkers een gat in de muur geslagen. Hierdoor konden de biggen naar de gang om te eten. Nadat het weer verbeterd was, gingen de varkens naar het achterhuis en werd de muur weer dicht gemetseld en met wat witkalk afgestroken.

Ook had hij eens een hen met kuikentjes. Toen de hen stierf, heeft Hasje ze in leven gehouden door ze in z'n bedstee te houden. Een warme koffiepot bewees hierbij goede diensten.

Dat Has niet zo secuur leefde is wel duidelijk, ook in zijn kledingkeuze was hij op z'n minst een zonderling. Eigenlijk was er geen sprake van keuze: Has droeg altijd dezelfde kleren. Wanneer er teveel gaten in zaten, trok hij er gewoon iets anders overheen aan.

Piet Egelmeer maakte eens met een nieuwe kapelaan een ronde door het dorp. Hij vertelde bij elk huis wie er woonde. Zo ook bij Hasje, die juist op dat moment zijn dak aan het repareren was. De kapelaan zou Hasje waarschijnlijk nooit meer vergeten, want Hasje had een broek aan waarbij je van onderaf, door de gaten, recht op z'n mannelijke delen kon kijken !

Om het wat warmer te krijgen stookte Has "mast" in z'n plattebuiskachel. Om het zichzelf niet te moeilijk te maken, had hij de hele mast de kamer in gesjouwd. Het ene uiteinde stak hij in de kachel en het andere eind rustte op een stoel. Wanneer de ene kant van het hout opgebrand was, schoof hij de rest van de mast dichter richting kachel. Het gevolg was wel dat er een enorme rookontwikkeling ontstond. Bezoekers hielden het dan ook niet langer uit dan een half uur; de ogen begonnen er van te tranen. Alles in huis zag dan ook zwart van de "bloak". Ook Has

De boerderij van Hasje Broeksteeg, gefotografeerd in de jaren '30.

zelf zag er hierdoor wat grauw uit. Want zichzelf verzorgen deed hij maar mondjesmaat. Eens ging hij "buurten" bij z'n buurman en zat lekker dicht bij de kachel. Door de warmte steeg de damp van zijn kleren de hoogte in. Dat hij niet zo geweldig fris rook laat zich raden. Maar dat kwam ook omdat er soms een andere geur bij zat. Zo was z'n buurman eens bij Hasje in de stal de stalrepen aan het vervangen. Het zag er in de stal nogal uit omdat Hasje geen geld had om stro onder z'n beesten te gooien. De mest was behoorlijk drassig en mede daardoor gleed Hasje uit en viel bijna geheel in de dierlijke uitwerpselen. *"Stikt, verrekt Gerrit, da gift niks !"*, zei Has, veegde een keer over z'n oor en ging weer verder. Eén voordeel zat daar wel aan. In de bus naar Den Bosch (om de veemarkt te bezoeken) had hij altijd wel een plaats. Hierover zei hij: *"Die jong dingen wille nie noast men zitte"*.

De boerderij verkeerde, in al die jaren dat Has er woonde, in een slechte staat. Regelmatig voerde Has eigenhandig reparaties uit. De achtergevel, bestaande uit ijsselsteentjes, waaide nogal eens om. Met wat "rood zand" en een zak landbouwkalk maakt hij een soort specie, waarna het geheel weer werd opgetrokken. Ook het dak werd door Has zelf gedekt. Hij leerde dit waarschijnlijk van zijn

vader, die daar zeer bedreven in was. Ook Has kon dit behoorlijk, alleen was hij in de afwerking niet zo goed. Hij gebruikte oude bonenstaken om zijn dak te dichten. Een buurman zag het gevaar en riep: *"Hasje, ge valt ur daalik deurheen"*. Maar Has antwoordde: *"Zedde toch gèk jonge, ik gao op de spijkers staon !"* Dat dit niet goed kon blijven gaan was te verwachten. Op een keer was het dakdekken hem bijna fataal geworden. Has was door het dak gezakt en viel precies met zijn hoofd "langs unne domp" van de hoogkar. Ook in de oorlog riskeerde Has zijn leven door niet in de kelder te schuilen voor het oorlogsgeweld. Zijn mening daarover was: *"Ik gao nie in de kèlder zitte, dan kan ik nèt zo goed buite gaon zitte !"*

Op latere leeftijd werd Has ziek en kon maar moeilijk voor zichzelf zorgen. Zijn bedstee vormde een te groot obstakel, het werd eruit gesloopt en vervangen door een gewoon bed. Op het laatst kon hij "niets meer ophouden" en alles liep vanzelf naar beneden. Zijn hele leven was hij actief geweest, maar nu ging het niet meer. Hij vertrok uit Geffen en ging bij zijn zoon Bert, in Rosmalen, wonen. Een maand of drie later stierf hij.

Door: Ruud Verhagen